

Skamander

Tom 11

Reinterpretacje

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2015

Skamander

Tom 11

NR 3301

Skamander

Tom 11

Reinterpretacje

pod redakcją

Macieja Tramera i Agnieszki Wójtowicz

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Anna Węgrzyniak

Spis treści

Część pierwsza

Przekroje

- Joanna Warońska
Komedia według Skamandrytów (wstępny rekonesans) 11
- Anna Szóstak
Od mitów zbiorowych do mitów jednostkowych: metafizyczne fundamenty
ideowe poezji skamandrytów 29

Część druga

Spotkania

- Małgorzata Wosnitzka
Pegaz dęba i Pegaz zdębiał, czyli Tuwima i Barańczaka niepróżnujące próż-
nowanie 47
- Ireneusz Gielata
Iperyt – o cezurze w nowoczesności (felietonistyka Antoniego Słonimskiego
i Bolesława Prusa) 59
- Paweł Stangret
Tadeusz Kantor czyta Juliana Tuwima 73

Marek Bernacki	
Czesław Miłosz jako „recenzent” skamandrytów	83
Marcin Telicki	
„Liryka przeżyć autentycznych” <i>versus</i> „liryka bez pokrycia”. Doświadczenie codzienności w programach teoretycznych Skamandra i Okolicy Poetów . . .	93

Część trzecia

Julian Tuwim

Magdalena Kokoszka	
Jak opisać woń rezedy? Tuwim i zapachy	105
Ewa Borkowska	
Muzyczne interpretacje twórczości poetyckiej Juliana Tuwima. Poeta „tekściarz”? Tuwim w obiegu popularnym	115
Milena Osiurak	
Muzyczne reinterpretacje <i>Jarmarku rymów</i> Juliana Tuwima	133
Małgorzata Borowska	
Wino Tuwima w jego wierszach niepijackich	141

Część czwarta

Jan Lechoń

Andrzej Kotliński	
<i>Polonez artyleryjski</i> Jana Lechonia	151
Jan Zając	
<i>Acedia</i> Lechonia	167
Natalia Waśkiewicz	
Nuda i tęsknota Jana Lechonia	177
Monika Ładoń	
O korespondencji Jana Lechonia i Mieczysława Grydzewskiego	191

Część piąta

Kazimierz Wierzyński

- Aleksander Nawarecki
Zielone i czarne. O dwóch „eksplozjach” w poezji Kazimierza Wierzyńskiego 205
- Joanna Grądział-Wójcik
„Wypaść z równowagi”. O „chodzonych” wierszach Kazimierza Wierzyńskiego 219
- Nina Taylor-Terlecka
Skamandryta i ekspresjonista – przyjaźń Kazimierza Wierzyńskiego i Józefa Wittlina w świetle ich korespondencji. 235
- Paweł Sporek
Wielcy sportowcy w poezji Kazimierza Wierzyńskiego. Dydaktyczny potencjał wierszy autora *Lauru olimpijskiego* 257

Część szósta

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

- Elżbieta Hurnikowa
Pawlikowska czytana po latach 277
- Małgorzata Burzka-Janik
Partytura bez nut. *Dansing* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej 289
- Agnieszka Wójtowicz
Doświadczenie kobiece w twórczości wojennej Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej 301

Część siódma

Varia

- Ewa Jaskółowa
Stanisława Balińskiego doświadczanie Rzymu 313
- Marcin Całbecki
Anachroniczne piękno. Projekt estetyczny *Drugiej ojczyzny* Jerzego Lieberta 321

Marta Rusek-Cabaj	
Pejzaż z upadkiem Ikarza. O <i>Ikarze</i> Jarosława Iwaszkiewicza	333
Piotr Pochel	
Poetycki lęk? O wierszu <i>Do Adama</i> Leonarda Podhorskiego-Okołowa	341
Kamila Czaja	
Liebert, Tuwim – do tablicy. O skamandryckiej metaforyzacji szkolnej . . .	351

Część ósma

Posłowie

Marian Kisiel	
O zagłębiowsko-śląskiej szkole badań skamandryckich	369
Indeks osobowy	383
Summary	393
Резюме	397

Indeks osobowy

A

Achremowiczowa Wanda 279
Adler Alfred 183
Adorno Theodor W. 330–331
Agamben Giorgio 147, 174
Alighieri Dante 91, 188–189, 241
Ałaszewski Edward 263, 269
Armstrong Lance 269
Amundsen Roald 226, 271–272
Andrzejewski Antoni 227
Appel Włodzimierz 281
Arno Anna 193
Askenazy Szymon 18–19
Asnyk Adam 118

B

Bachelard Gaston 309, 379, 380
Baczyński Krzysztof Kamil 118
Bahdaj Adam 270
Bahr Janina 22
Bailly Rosy 249, 285
Balbus Stanisław 219, 223
Balcerzan Edward 370
Baliński Stanisław 241, 285, 313–320,
376–377
Bałakier Alicja 105
Banaszak Hanna 118
Banaś Monika 352

Baranowska Agnieszka 284, 285
Barańczak Stanisław 47–57, 217
Barthes Roland 47, 57
Baudelaire Charles 141, 142, 144, 146,
375
Bauman Zygmunt 62
Bazarnik Ryszard 120
Bednarek Jerzy 168
Bednarski Feliks Wojciech 169
Bejska Apolonia 215
Benjamin Walter 62, 64
Berent Waław 16, 334
Bergel Rajmund 279
Berger Rupert 158
Bergson Henri 47, 49, 178
Berkan-Jabłońska Maria 346
Berlstein Alfred 240
Berman Marshall 60
Bernadetta z Lourdes, święta 248
Białek Józef Zbigniew 121
Białek Klemens 280
Białoszewski Miron 107, 118
Biedermann Hans 39
Biedrzycka Agnieszka 238
Biedrzycki Krzysztof 284
Bielatowicz Jan 259, 261
Bielik-Robson Agata 55
Bieńczyk Marek 147, 169, 172–174

- Bieńkowski Zbigniew 342
Binswanger Christa 284
Bizior Renata 292
Blake William 89
Blanqui August 64
Bloom Harold 55, 321, 342, 345
Błęszyński Kazimierz 178
Błok Aleksandr 236
Błoński Jan 53, 348
Bobola Andrzej, święty 335
Bobryk Roman 117
Bodusz Marek 119
Bogdanowska Monika 54
Bolecka Anna 283
Bolecki Włodzimierz 16, 18, 57, 301
Bończycy Olga 118
Borkowska Danuta 331
Borkowska Grażyna 283
Borman Antoni 249, 250,
Bosch Hieronim 212
Boy-Żeleński Tadeusz 24, 26, 133, 280
Brandstaetter Roman 346
Breiter Emil 26
Breugel Pieter starszy 333, 335
Breza Tadeusz 85
Broch Hermann 331–332
Brodzka Alina 322
Brooks Clenath 53
Brückner Aleksander 109, 111
Brud Władysław S. 106
Bryzek Renata 14
Buczyńska-Garewicz Hanna 39
Bugajski Marian 106
Bunge Gabriel 168, 171, 174
Bunikiewicz Witold 17
Burkot Stanisław 273
Burska Lidia 286
Burton Robert 174
Burzyńska Anna 53
Bzowski Władysław 280, 284
- C**
Cailavette Gaston Arman 12
Caillois Roger 33
Camus Albert 30, 186
Celińska Stanisława 118, 137
- Cervanets Saavedra Miguel 248
Chamitow Mikołaj 178, 180
Chmieliński Józef 13
Chopin Fryderyk 117, 290
Chudak Henryk 309
Chwin Stefan 186–187
Cichła-Czarniawska Elżbieta 81
Cieślakowski Jerzy 120
Cirlot Juan Eduardo 34
Clemm Wirginia 291
Coleman Artur 243
Collodi Carlo 248
Comte August 62
Coubertine Pierre 258
Cudak Romuald 375, 205, 227
Cwojdziański Antoni 14
Cysewski Kazimierz 192
Czachowski Kazimierz 279, 280
Czajkowska Agnieszka 198
Czannerle Maria 283
Czaplejewicz Eugeniusz 282
Czarnik Jacek 285
Czeremski Maciej 31
Czermińska Małgorzata 344
Czernik Stanisław 93–101
Czyżewski Tytus 220, 238
- D**
D'Abancourt Maria 237, 254
Dajbór Krystyna 260
Dawn Mariusz 280
Dąbrowska Maria 240, 248, 255
Dąbrówka Piotr 118
De Barcza Alicja 242, 252
De Flers Robert 12
Delaperrière Maria 222
Demarczyk Ewa 117–118, 290
Dembińska-Pawelec Joanna 379
Dempsey Jack 264
Dębicki Zdzisław 112
Dębołtecki Wojciech 52
Długosz Leszek 118
Dłuska Maria 42, 206–207, 209–210,
216, 229
Dobrzyńska Teresa 352
Dorfles Gillo 35

Dorosz Beata 181, 192, 193–197, 201–202
Drabik Wincenty 13
Drağ Bronisław 352
Dudek Jolanta 375
Dybciak Krzysztof 32, 35, 207, 225, 226, 232, 258
Dziadek Adam 222
Dzieniażewska Anna 282

E

Eliade Mircea 33, 162,
Engels Fryderyk 60, 64
Erdman Jan 259
Ewagriusz z Pontu 168–174

F

Falk Marianna 180
Felijsiak Elżbieta 193
Filler Witold 216
Firpo Luis Angel 264
Fiut Aleksander 84–86
Fogg Mieczysław 116, 136
Fox Dorota 115
Franaszek Andrzej 85
Frankiewicz Stefan 321, 322, 326
Frątczak Monika 121
Fredro Aleksander 12
Frenkiel Tadeusz 13
Freud Zygmunt 171, 172, 174, 177, 187, 210, 211, 253
Fryde Ludwik 227,
Frydryczak Beata 220, 221
Frye Northrop 215

G

Gadamer Hans Georg 322
Galant Arleta 201
Gałęcki Jerzy 324
Gazda Grzegorz 41
Genette Gérard 344
Gierat-Bieroń Bożena 22
Ginczanka Zuzanna 380
Glimer Henryk 264
Gliński Maciej 335

Głowiński Michał 29, 33, 34, 35, 37, 73, 76, 81, 100, 143, 220, 282, 370, 374
Głowczewski Aleksander 49
Goethe Johann Wolfgang 177, 181, 188
Goliński Zbigniew 16
Gołaszewska Maria 106, 221
Gołąb Mariusz 41
Gołębiowski Stefan 141
Gombrowicz Witold 141, 242
Grabowski Władysław 13
Grechuta Marek 118
Greenblatt Stephen 134, 139, 140
Grodzka-Łopuszyńska Elżbieta 282
Groniec Katarzyna 118
Grubiński Waclaw 22
Grydzewski Mieczysław 191–202, 240, 245, 249, 250
Grynberg Henryk 317
Grzegorz I Wielki 168
Grzegorz z Nazjanzu 169
Grzegorzewski Jerzy 16
Grzelak Marek 168, 172
Grzybek Agnieszka 308
Grzymała-Siedlecki Adam 16
Guze Joanna 30, 146, 186

H

Habielski Rafał 59, 245
Hadaczek Bolesław 344, 347, 348, 350
Haliński Lesław 353
Hall Edward Thitchell 106
Hałabuda Stanisław 21
Hantke Teresa 99, 100
Harasowska Jadwiga 286
Hegel Georg Wilhelm Friedrich 31
Heidegger Martin 174, 376
Hejmej Andrzej 119, 293
Hemar Marian 14, 23–27, 238, 241, 249, 251
Herbert Zbigniew 338
Herbst Stanisław 18
Herling-Grudziński Gustaw 251
Hertz Jan Adolf 15, 17
Hertz Paweł 314

- Hłasko Marek 245
Hoff Karol 262, 263, 265, 266, 271
Hołówka Teresa 106
Homer 248
Horacy 141
Horszowski Mieczysław 246
Horzyca Wilam 12, 13, 22, 26, 28, 42,
167, 237, 238
Hudson Hugh 263, 271
Huizinga Johan 232
Hulewicz Bohdan 237
Hulewicz Jan 285
Hulewicz Witold 237, 238
Hurnikowa Elżbieta 290, 292, 294,
302, 307, 308, 309
Husarski Karol 379
Husserl Edmund 39
Hyman Jane 308
- I**
Igliński Grzegorz 155
Iłakowiczówna Kazimiera 380
Irigaray Luce 309
Irzykowski Karol 15, 22, 239, 280
Iwasiów Inga 284
Iwazkiewicz Jarosław 13, 14, 16, 25,
26, 27, 39, 40, 41, 84–87, 99, 100,
238, 244, 279, 285, 321, 333–340,
379
- J**
Jacobi Jolande 179
Jäkel Olaf 352
Jakubowska Agata 308
Jan Chrzyciel 164
Janeczek Stanisław 167
Janion Maria 16, 344, 345, 346
Jankélévitch Vladimir 298, 299
Janowski Jarosław 343
Janta Aleksander 249
Januszewski Tadeusz 13, 15, 16, 18,
47, 105, 107
Jaracz Stefan 13
Jarosiński Zbigniew 16, 222
Jaroszevska Zofia 285
Jasieński Bruno 221, 222, 224, 231
Jaskółowa Ewa 377
Jasnorzewski Stefan 280, 281, 285,
286, 301
Jastrun Mieczysław 30, 31
Jaworski Stanisław 53, 221, 223, 226
Jedlicka Wanda 108
Jedlicz Józef 238
Jekiel Teresa 35
Jędrusik Kalina 137
Jędrychowska Maria 270
Jędrzejowski Rudolf 285, 286
Johnson Ben 269
Johnson Mark 352, 361, 366
Jung Carl Gustav 178, 179, 184
Jura Tomasz 205
- K**
Kaczmarek Jacek 118, 360
Kaden Bandrowski Juliusz 26
Kalinowska Dora 246
Kalinowska Maria 107
Kałkowska Anna 202
Kałuża Anna 217
Kamiński Marek 272
Kania Ireneusz 34, 62
Kant Immanuel 52, 322, 324, 325, 327,
328
Kantor Tadeusz 73–82
Kareński-Tschurl Mateusz 222
Karłowicz Jan 209
Karpiński Ziemowit 246
Karski Zygmunt 379
Karwacka Helena 344
Kasproicz Jan 238
Kaszyński Stanisław 12
Katon 141
Kądziała Paweł 228, 235, 236, 258,
285, 308
Kędziorek Emilia 169
Kiec Izolda 115
Kiepusa Jan 26
Kisiel Joanna 167, 170, 171, 172, 282,
287, 377, 378, 380
Kisielowa Joanna, zob. Kisiel Joanna
Kister Marian 240, 248, 252
Kiślak Elżbieta 107

- Kleiner Juliusz 50, 278, 349
Klukowski Józef 261
Kłakówna Zofia Agnieszka 270
Kłaptocz Tomasz 129
Kłosiński Krzysztof 211, 378
Kochanowicz Janusz 13
Kochanowski Jan 100
Kocjan Krzysztof 33
Kofta Jonasz 136
Kokoszka Magdalena 54
Kolberg Oskar 117
Kołakowski Leszek 31
Kondracki Michał 246
Konieczny Zygmunt 118, 290
Konopacka Halina 260
Kopaliński Władysław 109
Korbut Gabriel 345, 346
Kordaczuk Jarosław 120, 121, 125
Kosidowski Zenon 238
Kosiński Dariusz 12
Kosiński Józef Adam 17, 157, 163, 380
Kossak Juliusz 157, 284
Kossak Wojciech 284
Kossowska Stefania 255
Kowalczyk Andrzej Stanisław 48, 199
Kowalczyk Alina 105, 121, 224, 370, 377, 380
Kowalski Stanisław J. 201
Kozicki Władysław 278
Koziołek Ryszard 375
Kozłowski Stanisław 12
Kozmian Stanisław 105
Krajewska Anna 11, 14
Krajewska Wanda 21
Kraśniński Zygmunt 142, 239
Krawczyk Violetta 95, 96
Kreutz Marek 144
Kristeva Julia 96
Krońska Irena 327
Kroński Tadeusz Juliusz 90
Królak Sławomir 309
Kryński Adam 209
Kryszak Janusz 242
Krzemieniowa Krystyna 326, 330
Krzemień-Ojak Krystyna 330
Krzyszowski Tomasz P. 352
Krzywicka Irena 279, 302
Krzywoszewski Stefan 12, 26
Krzyżanowski Julian 51
Kubicka Halina 119
Kuchtówna Lidia 13
Kujawińska-Courtney Krystyna 134
Kuligowska-Korzeniewska Anna 13
Kuncewicz Piotr 279
Kundera Milan 270
Kusociński Janusz 263, 269
Kuźniak Angelika 287
Kwaterko Mateusz 147, 298
Kwiatkowski Jerzy 42, 231, 261, 279, 281, 282, 290, 293–295, 303, 306, 309
L
Lacan Jacques 211, 212
Lagercrantz Olof 188
Lakoff George 352, 361, 366
Land Eugeniusz 350
Lang Fritz 68
Lechoń Jan 12, 13, 15–22, 42, 84–86, 88, 91, 95–97, 107, 151–202, 206, 238, 240, 242, 243, 248, 250–253, 279, 377–379, 385
Leder Andrzej 162
Legeżyńska Anna 217
Lentas Beata 221
Leś Mariusz 193
Leśmian Bolesław 37, 43, 109, 112, 118, 213
Lewańska Adriana 47
Leyk Fryderyk 248
Liebert Jerzy 321–332, 351–366
Ligeża Wojciech 242, 351, 353–354, 356–364
Ligocki Edward 16
Linke Anna M. 188
Lipska Ewa 365
Lipton Michel 246
Lisowski Zbigniew 120
Lorca Federico Garcia 250
Lorenc Iwona 118
Lorentowicz Jan 279
Lorentz Stanisław 335

- Loth Roman 59, 70, 167, 170–171, 253
- Ł**
- Łada-Załbocki Tadeusz 344
 Ładoń Monika 379
 Łapiński Zdzisław 223
 Łobodowski Józef 247, 250
 Łotman Jurij 211, 216
 Łukasiewicz Jacek 322, 325, 363
 Łukasiewicz Małgorzata 322
 Lypacewicz Stanisław 179
- M**
- Maciąg Włodzimierz 31
 Maciejewska Beata 237
 Maciejewska Irena 225, 279, 322, 363
 Maciejewski Janusz 370
 MacMillan Lisko 243
 Madyda Aleksander 112, 281
 Majcherek Janusz 16
 Makles Tadeusz 48, 375, 378
 Makowiecki Andrzej Z. 225
 Makuszyński Kornel 50, 239
 Malczewska Zofia 198
 Malczewski Jacek 378
 Malczewski Rafał 198, 202, 240, 259
 Maleszyńska Joanna 118
 Mann Thomas 183, 184, 365
 Marcinów Zdzisław 375, 376
 Markiewicz Henryk 215, 294
 Markowski Michał Paweł 53, 96
 Marks Karol 60, 64, 90
 Martinek Libor 283
 Marx Jan 116
 Maszyński Mariusz 13
 Mateusz, św. 164
 Matuszewski Ignacy 259
 Matywiecki Piotr 109, 126, 141
 Mayenowa Maria Renata 210
 Michalik Jan 13, 21
 Michałowska Teresa 16
 Mickiewicz Adam 18, 88, 160, 164, 165, 248, 272, 334, 338, 342–350, 380
 Mieczysławska Aniela 247
 Mikina Ewa 222
 Mill John Stuart 62
 Milton John 143
 Miłosz Czesław 83–92, 219, 245, 247
 Minczewska-Gospodarek Kamelia 49
 Mizińska Jadwiga 178
 Młodożeniec Stanisław 238
 Młodzikowski Grzegorz 258, 263
 Młynarski Wojciech 118, 136
 Moczgodan Rafał 198, 242
 Mokranowska Zdzisława 379
 Molnár Ferenc 12
 Morska Maria 13, 280, 285
 Mortkowiczówna Edwarda 246
 Morzyńska-Wrzosek Beata 283, 287
 Moskalowa Alicja 94, 95, 96
 Mossin Ryszard 259
 Mrozińska Maria 13
 Myśliński Jerzy 19
- N**
- Nabokov Vladimir 291
 Naglerowa Herminia 238, 240
 Napierski Stefan 279
 Nasiłowska Anna 207, 209, 211, 225, 229, 230, 232, 233, 285, 286, 305, 307
 Nawarecki Aleksander 217, 282, 379, 380
 Nawrocka Ewa 301
 Neuger Leonard 379
 Niemen Czesław 117, 118, 136
 Nieścior Leon 168, 172
 Nietzsche Fryderyk 143, 144, 146, 211, 233
 Norwid Cyprian Kamil 13, 118, 215
 Nosowicz Jan F. 344
 Nossowska Małgorzata 285
 Nowaczyński Piotr 134, 322
 Nowakowska Wanda 152
 Nowakowski Tadeusz 216
 Nurmi Paavo 260, 262, 263, 266, 267, 269
 Nycz Ryszard 12, 53, 301

O

Ogiński Michał Kazimierz 160, 161
Ogiński Michał Kleofas 160
Ogonowska Małgorzata 221
Olczak-Ronikier Joanna 246
Olech Barbara 344, 347
Olejniczak Józef 54, 378
Olszański Kazimierz 284–286
Opacki Ireneusz 13, 16–18, 20, 94,
99, 159, 160, 205, 207, 226, 231,
277, 313, 351, 353, 354, 369–371,
374–376, 378, 379, 381, 385, 387
Oppman Artur 17
Ordonówna Hanka 116, 136
Orłowski Antoni 16
Ortwin Ostap 251, 278
Osęka Andrzej 33
Osiecka Agnieszka 136
Ossendowski Ferdynand 259
Ożóg Jan Bolesław 96, 98

P

Paddock Charley 262, 263, 266, 271
Paderewska Helena 16
Paetzold Heinz 222
Panas Włodzimierz 49
Parandowski Jan 105, 238–240
Passi Izaak 49, 55
Pasterska Jolanta 195
Paszek Jerzy 231, 378
Paszkowski Józef 105,
Pater Walter 20
Pawlak Józef 178
Pawlikowska-Jasnorzewska Maria 14,
26, 88, 90, 118, 240, 241, 275–309
Pawlikowski Jan 284, 285
Pawlikowski Michał 241
Peiper Tadeusz 83, 154, 220, 221,
223, 224, 226, 232, 279
Pekaniec Anna 193
Piechota Marek 344
Pietkiewicz Barbara 270
Pietrkiewicz Jerzy 243
Pietrzak Jan 118
Pilot Marian 94, 97
Pindar 258

Piotrowiak Jan 94, 207, 210, 225, 376
Platon 90, 146, 169, 355
Pleśniarowicz Krzysztof 77, 78
Płoszewski Leon 156
Podhorska-Okołów Stefania 280
Podhorski-Okołów Leonard 341–350,
386, 387
Podraza Rafał 287
Poe Edgar Allan 291
Pol Jolanta 20, 22
Poliklet 273
Pollak Seweryn 341, 342
Pomirowski Leon 22, 279
Poniatowski Józef 16–19
Popiel Magdalena 191–193
Porębski Mieczysław 33
Porritt Artur 262, 263, 266
Poświatowska Halina 283
Preis Kinga 118
Prokop Jan 42, 229
Prokopiuk Jerzy 177
Pronaszko Zbigniew 13
Proust Marcel 112, 173–175, 188
Prus Bolesław 59–71, 385
Pryłucki Noe 107
Pryzwan Mariola 285
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 226, 230,
231
Przyboś Julian 16, 83, 96, 221, 223,
279, 281
Przysiecki Feliks 238, 239
Pszonka Stanisław 20
Puzyna Konstanty 13
Pytasz Ewa 378
Pytasz Marek 313, 376–378

R

Raczyński Edward 249
Raduszkiewicz Basia 118, 120, 121,
125
Ratajczakowa Dobrochna 11, 12, 23,
25
Ratajska Krystyna 346
Rawiński Marian 283
Rej Mikołaj 20, 141
Relidzyński Józef 16, 165

- Reszke Robert 177, 210
Rewers Ewa 220, 222
Rimbaud Arthur 32, 233, 373
Ritz German 284
Rohatiner Jerzy Jakub 259
Romains Jules 243
Romaniuk Radosław 196, 202
Romanowiczowa Zofia 251
Romanowski Andrzej 165
Rousseau Jean Jacques 353, 354, 374, 375
Różycki Zygmunt 112
Rubinowicz Jan 39
Rulikowski Mieczysław 22
Rusowicz Ada 117
Rużyło-Pawłowska Jadwiga 342
Rybicka Elżbieta 191–193, 201, 219, 220
Rydz Agnieszka 226
Rygiel Leon 16
Rymkiewicz Jarosław Marek 322, 325
Rynkowski Ryszard 121
Rytard Jerzy Mieczysław 238
Ryziński Remigiusz 96
- S**
Sakowski Julisz 249
Salinger Jerome David 272
Saloni Zygmunt 210
Samozwaniec (wł. Kossak) Magdalena 283–285, 289, 290, 292, 293, 298
Sandauer Artur 107, 282
Sardou Wiktoryn 21
Sawicka Jadwiga 51, 81, 107, 116, 135, 139, 378, 380
Scheide Carmen 284
Schiller Friedrich 327
Schiller Leon 13
Schubert Franz 290
Schulz Bruno 238
Shakespeare William 18, 22, 105, 251
Shaw George Bernars 12, 21, 22, 26
Siedlecki Franciszek 210
Sienkiewicz Barbara 40
Siewierianin Igor 209
Sikora Ireneusz 112, 198
Sinielnikoff Roxana 106
Sinko Tadeusz 280
Skarbowski Jerzy 116, 117, 119
Skłodowski Kamil 269
Skłodowska-Curie Maria 272
Skoczylas Władysław 260
Skwarczyńska Stefania 193
Sławińska Irena 322, 323
Sławiński Janusz 34, 37, 42, 53, 100, 220, 229, 282
Słonimska Janina 285
Słonimski Antoni 12, 14, 22–24, 26, 27, 34, 38, 39, 57, 59–71, 85–87, 90, 91, 99, 100, 206, 238, 241, 259, 280, 281, 285, 287, 318, 319, 321, 375, 377–379, 385, 386
Słowacki Juliusz 12, 18, 50, 279, 338, 378
Smaszcz Waldemar 206, 221
Sokrates 87, 90, 99, 128, 141, 143, 144, 371
Solska Irena 13
Spalla Erminio 262, 264, 267, 268, 271
Staff Leopold 52, 95, 143, 146, 183, 226, 228–233, 238
Stanek Karin 117
Starowieyska-Morstinowa Zofia 108, 242, 279, 281
Starzewski Jan 16
Staszewski Kazik 126
Stefanek Waclaw 270
Stempowski Jerzy 12, 22, 91, 201, 250
Stern Anatol 221, 222, 224, 230, 232, 279
Stępień Marian 201
Stępień Tomasz 94, 116, 133, 216, 290, 371, 373, 374
Stiller Robert 291
Stradecki Jan 12, 27, 98, 108, 137, 220, 359, 370, 373, 380
Strakacz Sylwan 242
Strońska (Wasowska) Maria 13
Stur Jan 232, 236–238
Sulima Helena 13

Suska Danuta 292
Symotiuk Stefan 178
Szałapak Anna 118
Szaniawski Jerzy 14
Szawerna-Dyrszka Anna 378, 379
Szczepan-Wojnarska Anna Marta 364
Szetow Lew 186
Szkłowski Wiktor 210
Szmajter Tomasz 353
Szpoński Janusz 280
Szweykowski Zygmunt 61–65
Szyling Grażyna 14, 15
Szymborska Wisława 273, 298, 363,
365, 366
Szymutko Stefan 378

Ś

Śmieja Florian 243
Śpiewak Anna 106
Świeściak Alina 217
Świetlicki Marcin 118, 378
Świrszczyńska Anna 283

T

Taranek Olga 119
Tarnowska Maria 86
Tatarkiewicz Anna 33, 309
Terlecka Tola 286
Terlecki Tymon 178, 179, 183, 195,
242–244, 248, 250–252, 255, 258,
273, 281, 285–287
Tiedemann Rolf 62
Tischner Józef 147
Tomasz z Akwinu 169–172, 174
Tomaszewski Bohdan 263, 269
Toporowski Marian 108
Traczyk Michał 115, 117, 118
Tramer Maciej 375
Trembecki Stanisław 247
Treugutt Stefan 283
Troczyński Konstanty 233
Trzciniński Teofil 13
Trznadel Jacek 109
Tschuschke Michał 158
Tunney Gene 264
Turnau Grzegorz 118, 138, 139

Turski Zbigniew 261
Tuwim Irena 120, 252
Tuwim Julian 14, 16, 25–27, 30–37,
43, 47–57, 73–82, 84–87, 89, 90,
98–100, 103–147, 206, 214, 220,
224–226, 233, 236–238, 240, 243,
245, 251, 252, 279, 285, 318, 319,
321, 323, 351–366, 371–376, 380,
385, 386

U

Udalska Eleonora 14
Uliasz Stanisław 343, 344
Ulrich Leon 105
Ułanek Małgorzata 180
Umer Magda 118
Urban Justyna 14

V

Valentino Rudolf 296
Valery Paul 100

W

Waksmund Ryszard 120
Walkusz Jan 167
Warneńska Monika 108
Warońska Joanna 14
Warzecha Izabela 349
Wasylewski Stanisław 238
Waśkiewicz Andrzej Krzysztof 221,
224
Wat Aleksander 226, 317, 379
Waters Roger 353
Wążyk Adam 220, 221
Weber Jean-Paul 351
Weil Simone 92
Weir Peter 272
Weissowa Irena 285
Wells Hubert George 60
Węgrzyniak Anna 17, 107, 111, 136,
138, 140, 290, 371–374, 378, 379
Węgrzyniakowa Anna, zob. Węgrzy-
niak Anna
Wielgus Stanisław 167
Wierzyńska Halina 246
Wierzyński Hieronim 237

- Wierzyński Kazimierz 12, 32, 34–38, 40–42, 85–87, 99, 100, 203–273, 321, 351–357, 360–362, 364, 366, 375, 376, 385, 386
- Wilde Oscar 18, 20–22
- Winawer Bruno 14, 22, 25–27
- Winczakiewicz Jan 250
- Winfrey Oprah 269–270
- Wiśniewska Matylda 303
- Witkiewicz Stanisław Ignacy, Witkacy 285
- Wittlin Józef 13, 110, 235–256, 380, 386
- Wittlin-Lipton Elżbieta 243, 244
- Wojciechowski Jan Stanisław 220
- Wojda Dorota 193
- Wojnar Irena 35
- Wojtkiewicz Małgorzata 13
- Wójcicki Jacek (literaturoznawca) 283
- Wójcicki Jacek (aktor, śpiewak) 118
- Wójcik Włodzimierz 216, 313, 378, 379, 386
- Wójcikowa Sylwia 14
- Wright Robert H. 106
- Wróbel Elżbieta 198, 202, 283
- Wujek Jakub 109
- Wydzga Bohdan 142
- Wyka Kazimierz 112, 232, 282
- Wysłouch Seweryna 130
- Wysocka Aneta 283
- Wysocki Adam Witold 47
- Wyspiański Stanisław 12, 16, 17, 80–82, 155, 156, 191
- Y**
- Yamagata Hiroshi 106
- Yolles Peter 245, 248
- Z**
- Zacharska Jadwiga 227, 232, 233, 282, 283
- Zadura Bohdan 39
- Zahorski Andrzej 18, 19
- Zajęc Janina 286
- Zaleski Marek 83–85, 286
- Zamora Ricardo 262, 264, 265, 270
- Zapolska Gabriela 22, 283
- Zasuń Anna 174
- Zatorski Włodzimierz 168
- Zawadzki Andrzej 144
- Zawieyski Jerzy 247
- Zawistowski Władysław 12, 13
- Zawodziński Karol Wiktor 22, 98, 99, 225, 226, 232, 233, 279
- Zaworska Helena 222, 322
- Zbijewska Krystyna 285
- Zdankiewicz Hubert 269
- Zeidler-Janiszewska Anna 220
- Zgorzelski Czesław 171, 294, 349
- Ziejka Franciszek 344
- Zielińska Anna 120
- Zielińska Barbara 287
- Zielińska Marta 107
- Ziernicki Arkadiusz 168
- Zola Emil 64
- Zrębowicz Roman 107, 111
- Zuchora Krzysztof 258, 260, 261, 268
- Zychowicz Juliusz 158
- Ż**
- Żeromski Stefan 280
- Żmigrodzka Maria 16, 107
- Żółkiewski Stefan 322, 370, 371
- Żurek Sławomir Jacek 317–319
- Żyłko Bogusław 211

Skamander Vol. 11: Reinterpretations

S u m m a r y

Skamander Vol. 11, entitled *Reinterpretations*, is the aftermath of a conference under the same title which took place in Ireneusz Opacki's Polish Literature Research Institute at the University of Silesia in 2013. The character of the conference allowed for a meeting with the renown researchers from Skamander poetic group, often the authors of the already classical articles devoted to this group, as well as the young researchers with PhD titles, PhD candidates and students. Similarly, *Skamander Vol. 11: Reinterpretations* combines various research perspectives and (re)interpretative propositions and depictions. Cross-sectional texts containing all the works of Skamander group writers, as well as interpretative sketches and historical-literary analyses are included in it. Joanna Warońska wrote about the genealogical depiction of Skamander group's comic texts in the article *Comedy According to Skamander Writers (About Two Different Genealogical Models)*, whereas Anna Szóstak studied the metaphysical ideological foundations of this poetry (*From the Collective to Individual Myths: Metaphysical Ideological Foundations of the Skamander Group's Poetry*). In the volume, there are a few cross-sectional and comparative texts which juxtapose the poetry of Skamander writers or the selected poets from this group with the works of writers and poets from other epochs. Such study proposals are included in the chapter entitled *Meetings*, where, among others, Małgorzata Wosnitzka discusses "Pegasuses" of Tuwim and Barańczak ("*Pegasus Pranced*" and "*Pegasus Dumbfounded*" or *Tuwim and Barańczak's Non-idle Idleness*), Ireneusz Gielata compares column writing of Bolesław Prus with that by Antoni Słonimski in the article *Sulphur Mustard – about the Caesura of Modernity (Columns by Antoni Słonimski and Bolesław Prus)*, whereas Marcin Telicki compares two groups, Skamander and Okolica Poetów in the context of the everyday experience theme in their theoretical programs.

The subsequent chapters are devoted to the following representatives of the Skamander poetic group: Julian Tuwim, Jan Lechoń and Kazimierz Wierzyński. Unfortunately, it was not possible to create a chapter devoted to each representative of the "great five". Only one interpretative sketch has been devoted to Jarosław Iwaszkiewicz (Marta Rusek-Cabaj: *Landscape with Icarus's Fall. About Jarosław*

Iwaszkiewicz's "Icarus"), whereas the previously mentioned article by Ireneusz Gielata has been devoted to Antoni Słonimski. The works of Tuwim have been described mainly in interpretative sketches, two of which concern musicality – Ewa Borkowska's *Musical Interpretations of Poetic Works by Julian Tuwim and Musical Reinterpretations of Julian Tuwim's "Rhyme Fair"* by Milena Osiurak. The two following texts have been devoted to the problem of presenting fragrances in poetry (Magdalena Kokoszka: *How to Describe the Fragrance of Reseda? Tuwim and Fragrances*) and to wine (Małgorzata Borowska: *Tuwim's Wine in his Non-Drunken Poems*). Four articles have been devoted to Jan Lechoń. The article by Andrzej Kotliński, which opens one of the chapters, is an interpretation of one piece – *Artillery Polonaise*. The following texts regard acedia in the cycle *Seven Deadly Sins* from *Silver and Black* volume (*Lechoń's Acedia* by Jan Zajac) and the aspects of boredom and melancholy in Mikołaj Chamitow's theory which correspond to it (in the study by Natalia Waśkiewicz *Boredom and Longing of Jan Lechoń*). The article by Monika Ładoń that closes the chapter, presents the correspondence between Jan Lechoń and Mieczysław Grydzewski. The last poet of the "great five" to whom a separate chapter has been devoted is Kazimierz Wierzyński. In this chapter, not only texts which focus on the selected motives from the poet's works have been collected (*Green and Black. About Two "Explosions" in Kazimierz Wierzyński's Poetry* by Aleksander Nawarecki and *"To Lose Balance". About the "Walked" Poems of Kazimierz Wierzyński* by Joanna Grądziel-Wójcik), but also these illustrating the poet's friendship with Józef Wittlin (*Skamander Poet and Expressionist – the Friendship of Kazimierz Wierzyński and Józef Wittlin in the Light of their Correspondence* by Nina Taylor-Terlecki). An article that uncovers the didactic potential of a slightly forgotten book of poetry by Wierzyński titled *The Olympic Laurel* closes this chapter (Paweł Sporek's *Great Sportsmen in the Works of Kazimierz Wierzyński. The Didactic Potential of Poems by the Author of "The Olympic Laurel"*).

An exception in the volume's composition is the chapter consisting of three articles devoted to a poet who was not a member of the group in a strict sense, but she was somehow connected to it – namely, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska. Elżbieta Hurnik focused in her text on the returns to Pawlikowska-Jasnorzewska's poetry and its new interpretations (*Pawlikowska Read after Years*). In her article *Music Score without Notes. "Dancing" by Maria Pawlikowska-Jasnorzewska*, Małgorzata Burzka-Janik has subjected to musical interpretation one of the most popular poetry books of the author, whereas Agnieszka Wójtowicz has focused on a woman's experience that has been depicted in the works from the World War II.

The last chapter collects articles concerning various "satellites" of Skamander group (except for the interpretative sketch about Jarosław Iwaszkiewicz's *Icarus*). The most recognized poets such as Jerzy Liebert or Stanisław Baliński were given much attention here (to the former, two sketches have been devoted: one concerning *The Second Homeland* (Marcin Całbecki's *Anachronic Beauty. Aesthetic Project of Jerzy Liebert's "The Second Homeland"*), the other one regarding school metaphorization in the works of Liebert and Tuwim (Kamila Czaja's *Liebert, Tuwim – to the Board. About Skamander School Metaphorization*). About Baliński, Elżbieta Jaskóła writes in the article entitled *Stanisław Baliński's Experience of Rome*. In this chapter also a little forgotten Leonard Podhorski-Okołów is interpreted by Piotr

Pochl in the context of influences of Adam Mickiewicz on his works (*Poetic Anxiety? About a Poem "To Adam" by Leonard Podhorski-Okółów*).

A summarizing article of Marian Kisiel devoted to the tradition of Skamander studies at the University of Silesia, started by the patron of the Polish Literature Research Institute, Professor Ireneusz Opacki, closes the whole volume. This article contains the academic achievements of Ireneusz Opacki and his disciples collected both in the ten volumes of *Skamander*, to which this volume relates, and in the individual works of particular researchers.

Скамандр. Т. 11: Реинтерпретации?

Резюме

11-ый том *Скамандра*, озаглавленный *Реинтерпретации*, является результатом конференции под тем же заглавием, которая состоялась в Институте наук о польской литературе им. Иренеуша Опацкого в Силезском университете в 2013 году. Рамки конференции делают возможным встречи известных исследователей поэтической группы *Скамандр*, нередко авторов ставших уже классическими статей, посвященных этой группе, а также молодых исследователей, кандидатов наук, аспирантов и студентов. Поэтому не случайно, что 11-ый том *Реинтерпретации* объединяет разные методологические подходы и (ре)интерпретационные предложения. Наряду с текстами, которые охватывают все творчество скамандритов, в нем находятся эссе-интерпретации и литературоведческие статьи. О жанровом аспекте комедийных текстов скамандритов написала Иоанна Варонска в статье *Комедия согласно скамандритам (о двух разных жанровых моделях)*. В свою очередь, Анна Шустак занялась метафизическими идейными фундаментами этой поэзии (*От собирательных мифов до мифов индивидуальных: метафизические идейные фундаменты поэзии скамандритов*). В сборнике публикуется несколько текстов обзорного и сравнительного планов, сопоставляющих поэзию скамандритов или избранных поэтов из этой группы с творчеством писателей и поэтов других эпох. К таким исследовательским предложениям относятся тексты, размещенные в главе *Встречи*. В частности, Малгожата Возницка занимается здесь «пегасами» Тувима и Баранчака (*Пегас дыбом и Пегас изумился, или Тувима и Баранчака неленивая леность*), Иренеуш Гелата сравнивает фельетонистику Болеслава Пруса и Антони Слонимского в статье под заглавием *Иперит — о цезуре в современности (фельетонистика Антони Слонимского и Болеслава Пруса)*, а Марцин Телицки сопоставляет две группы, *Скамандра* и *Околица поэтов* с точки зрения опыта повседневности в их теоретических программах.

Следующие главы посвящены представителям поэтической группы *Скамандр* — Юлиану Тувиму, Яну Лехоню, Казимежу Вежинскому. К сожалению, не удалось создать глав для каждого из представителей «большой пятерки». Ярославу Ивашкевичу посвящен только один интерпретационный этюд (Мария

Русек-Цабай *Пейзаж с падением Икара. Об «Икаре» Ярослава Ивашкевича*), а отдельные аспекты творчества Антони Слонимского анализируются в приведенной статье Иренеуша Гелаты. Произведения Тувима рассматриваются преимущественно в интерпретационных набросках, из чего два касаются музыкальности: *Музыкальные интерпретации поэтического творчества Юлиана Тувима* Эвы Борковской, а также *Музыкальные интерпретации «Ярмарки рифм» Юлиана Тувима* Милены Осюрак. В двух следующих текстах уделяется внимание проблеме представления запахов в поэзии (Магдалена Кокошка *Как описать запах резины? Тувим и запахи*), а также вину (Малгожата Боровска *Вино Тувима в его непьяных стихах*).

Яну Лехоню также были посвящены четыре статьи. Начинает главу статья Анджея Котлинского, объектом анализа которой является одно произведение, *Артиллерийский полонез*. В следующих текстах рассматривается уныние в цикле *Семь главных грехов* из тома *Серебряное и черное* (Ян Зайонц *Уныние Лехоня*), а также соотносимым с ним вопросом тоски и меланхолии в аспекте теории Миколая Хамитова (Наталья Васкевич *Уныние и тоска Яна Лехоня*). Закрывающая главу статья Моники Ладон представляет переписку Яна Лехоня с Мечиславом Грыдзевским. Последним поэтом из «большой пятерки», которому посвящена отдельная глава, является Казимеж Вежинский. В главе находятся тексты, в которых особое внимание обращается на избранные мотивы в творчестве поэта (Александр Наварецки *Зеленое и черное. О двух «взрывах» в поэзии Казимежа Вежинского*, а также Иоанна Грондзель-Вуйчик *«Выйти из равновесия». О «шагающих» стихотворениях Вазимежа Вежинского*). В одном из текстов показана дружба поэта с Юзефом Виттлином (Нина Тейлор-Терлецки *Скамандрит и экспрессионист — дружба Казимежа Вежинского и Юзефа Витлина в зеркале их переписки*). Главу завершает статья, приближающая дидактический потенциал несколько забытого сборника Вежинского *Олимпийский лавр* (Павел Спорек *Великие спортсмены в творчестве Казимежа Вежинского. Дидактический потенциал стихотворений автора Олимпийского лавра*).

Исключением в композиции тома является глава, посвященная поэтессе, которая не была формально членом группы, но вращалась на ее орбите. Речь идет о Марии Павликовской-Ясножевской. Эта глава включает три статьи. Эльжбета Хурник посвятила свой текст возвращениям к поэзии Павликовской-Ясножевской, а также ее новым интерпретациям (*Павликовская, читаемая спустя многие годы*). В статье *Партитура без нот. «Дансинг» Марии Павликовской-Ясножевской* Малгожата Бужка-Яник анализирует с музыкальной точки зрения один из самых популярных сборников поэтессы, а Агнешка Вуйтович занимается женским опытом, отражающимся в творчестве со времен Второй мировой войны.

В последней главе собраны статьи о разнообразных «спутниках» *Скамандра* (за исключением интерпретационного наброска об *Икаре* Ярослава Ивашкевича). Здесь представлены наиболее узнаваемые поэты, такие как Ежи Либерт и Ярослав Балинский. Первому из них посвящены две статьи, одна касающаяся *Второй родины*, вторая — школьной метафоризации в творчестве Либерта и Тувима. Эти темы поднимают Марцин Цалбецки (*Анахроническая красота. Эстетический проект «Второй родины» Ежи Либерта*), а также Камила Чая (*Либерт, Тувим — к доске. О скамандритской школьной метафоризации*). О втором поэте пишет

Эльжбета Яскула в статье *Станислава Балинского опыт Рима*. Петр Похел затрагивает вопросы творчества немного забытого поэта Леонарда Подхорского-Околова, в частности, в контексте влияния поэзии Адама Мицкевича на его произведения (*Поэтическая боязнь? О стихотворении «Адаму» Леонарда Подхорского-Околова*).

Том завершает подытоживающая статья Мариана Киселя, которая посвящена традиции скамандритских исследований в Силезском университете, начатых профессором Иренеушем Опацким, чье имя носит сейчас Институт наук о польской литературе. В статье представлены исследования Иренеуша Опацкого, а также его учеников, опубликованные как в десяти томах *Скамандра*, с которым соотносится настоящий том, так и в индивидуальных работах отдельных ученых.

Redaktor
Małgorzata Pogłódek

Projektant okładki
Aleksandra Gaździcka

Redaktor techniczny
Barbara Arenhövel

Korektor
Katarzyna Kocur

Łamanie
Edward Wilk

Copyright © 2015
by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-384-7
(wersja papierowa)

ISBN 978-83-8012-385-4
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 25,0. Ark. wyd. 28,0.
Papier Alto 90 g, vol. 1.5 Cena 42 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: EXPOL P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Skamander

Tom 11

Więcej o książce

CENA 42 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-385-4

